

Aspecten van de Thematische Filatelie

Door Pim van den Bold

HET PLAN (5)

In de reeks waarin we oude en nieuwe plannen van hetzelfde thema bespreken, deze keer de "World of Gymnastics" van de heer D. Jimmink. Over het eerste plan van 1995 schrijft Danny Jimmink zelf: "Als ik dat plan nu zie, dan is het vet lachen, maar toen was ik er beretrots op natuurlijk". Wie het plan van 2004 bekijkt, gelooft zijn ogen niet. Is dit werkelijk van dezelfde inzender? Wat een enorme vooruitgang!

HET EERSTE PLAN

De inzender schreef dat hij daar indertijd best trots op was. Voor een beginnende verzamelaar is dat best te begrijpen. Voor een niet zo heel veel voorkomend thema is het een vrij compleet plan. En het heeft al een structuur in hoofdstukken en onderdelen daarvan. Toch heeft het enkele grote gebreken.

Opsomming

Het plan is duidelijk een opsomming. Zoals ik al eerder in deze reeks schreef, is een opsomming vaak mede te herkennen aan korte benamingen, soms van een enkel woord. Dat is hier ook weer het geval.

En u weet zo langzamerhand wel dat bij de jurering dit soort opsommingen niet erg op prijs worden gesteld.

Vermijd onbegrijpelijke vaktermen

Een inzender wil graag dat de toeschouwer zo veel mogelijk geniet van de inzending. Daar dragen voor de meeste kijkers termen als Lingiade, Gymnastrada en Spartakiade niet erg toe bij. Bij het lezen van onderdelen als "Deutsche Turn- und Sportfesten" en "De Bulgaarse school", gaan juryleden altijd meteen kijken of deze alleen maar in het plan zijn opgenomen, omdat er nu eenmaal filatelistisch materiaal van voorhanden was. Tot deze conclusie moet je namelijk wel komen als de uitwerking op de betreffende bladen nauwelijks iets voorstelt. In zo'n geval is opneming in het plan ook niet gerechtvaardigd.

Foutief gebruik van decimale stelsel

Wie het decimale stelsel gebruikt (en daar is veel voor te zeggen), moet het wel goed doen. In dit plan is de aanduiding van de paragrafen overgeslagen en worden de subparagrafen rechtstreeks onder de hoofdstukken geplaatst. Aan de hand van hoofdstuk 6 kan worden geïllustreerd hoe het wel moet. Een juiste toepassing van het decimale stelsel zou het volgende resultaat hebben opgeleverd:

6 Olympische 4-kamp dames

6.1 Paardsprong

6.2 Brug

6.2.1 (Brug) ongelijk

6.2.2 (Brug) ongelijk, spanbrug

6.3 Evenwichtsbalk

6.3.1 (Evenwichtsbalk) gymnastisch

6.3.2 (Evenwichtsbalk) acrobatisch

6.4 Vrije oefening

6.4.1 (Vrije oefening) gymnastisch

6.4.2 (Vrije oefening) acrobatisch

6.5 Topturnsters

In dit schemaatje van hoofdstuk 6 heb ik sommige woorden tussen haakjes gezet. Niet om ze zo te presenteren, maar om duidelijk te maken dat er een keuze gemaakt moet worden, om ze wel of niet op te nemen. Ze weg laten geeft het mooiste resultaat. Opnemen van deze woorden accentueert namelijk de opsomming nog meer. Tegen weglaten pleit in dit geval, dat daardoor onduidelijkheid wordt geschapen. Bovenaan de bladen wordt immers alleen het 'laagste' niveau vermeld, dus bijvoorbeeld alleen: '6.3.2 acrobatisch'. Maar op een ander blad komt dan te staan: '6.4.2 acrobatisch'. Niet echt duidelijk. Mijn persoonlijke oplossing in zo'n geval zou zijn om deze woorden in het plan weg te laten en ze bovenaan de bladen wel te noemen, dus in het plan: 6.3.2 Acrobatisch, en bovenaan de bladen: 6.3.2. Evenwichtsbalk acrobatisch. Maar ik waarschuw u wel, dat er juryleden zijn die liever naar de letter dan naar de geest van de wet leven.

Een betere oplossing is trouwens om af te stappen van dit soort opsommerige benamingen. Daarmee verdwijnen dit soort problemen, omdat het bij meer beschrijvende benamingen in het plan, (vrijwel) nooit voorkomt, dat de omschrijvingen in het ene en het andere hoofdstuk gelijk zijn. Maar in een jurygesprek zegt een inzender nogal eens iets in de geest van: "die dingen heten nu eenmaal zo en ik zou niet weten, hoe ik dat kan veranderen". Wel, in dit geval kan ik het me wel heel gemakkelijk maken. Ik hoef alleen maar te wijzen op het tweede plan om te laten zien, hoe je zoiets aanpakt. Wie nog eens wil nalezen, hoe het ook al weer zat met die decimale indeling (die wel heel logisch is, maar die je wel even door moet hebben), kan nog eens het artikel hierover in de jubileumcatalogus van Dieren in Thema 2002-5, pag. 50 t/m 53 nalezen.

Vermijd versnippering

De vraag werpt zich trouwens op, of in dit plan niet volstaan had kunnen worden met alleen de hoofdstukken en paragrafen. De subparagrafen zijn in dit geval eigenlijk te detaillistisch en versterken alleen maar het opsommingkarakter van het geheel.

Een enkele maal kan het natuurlijk voorkomen, dat een thematisch aspect belangrijk genoeg is om in het plan op te nemen, ook al bestaat er nauwelijks filatelistisch materiaal van.

Maar als in een plan meerdere onderdelen staan, waarvan nog geen bladzijde is te vullen, dan is men kennelijk in het plan te gedetailleerd bezig. Om verwarring te voorkomen, wijs ik er op dat het opnemen in het plan van een onderdeel met nul bladen iets heel anders is. Met name gevorderde inzenders zitten voor tentoonstellingen soms in ruimtenood. Het kan dan, om zoveel mogelijk aantasting van de verhaalslijn te voorkomen, beter zijn om van sommige onderdelen helemaal niets te tonen, dan van alles zo weinig dat de lijn in het verhaal teveel kan worden aangetast.

Natuurlijk moet je dan de onderdelen waar je niets van toont wel verstandig kiezen. Je neemt daarvoor dan die onderdelen waarvan iedereen wel aanneemt, dat je er materiaal van hebt. Wie de nullen gaat invullen bij de onderdelen die thematisch moeilijk zijn en filatelistisch nauwelijks te illustreren lijken, is natuurlijk verkeerd bezig. Soms wordt me gevraagd of het dan niet eenvoudiger is, alle onderdelen die men niet toont, dan ook maar helemaal weg te laten in het plan. Het antwoord daarop is: "nee". Weglating zou tot een onvolledig plan leiden.

Blijf ook in de details logisch

Haast in ieder plan van beginners (en vaak ook nog in de plannen van gevorderden) is wel iets op de logica aan te merken. Het noemen van die zaken in deze artikelenreeks is niet bedoeld om aan te geven wat er allemaal aan mankeert, maar om duidelijk te maken, bij wat voor soort zaken het mis kan gaan, zodat de lezer het eigen plan nog eens daarop kan nalopen.

Een voorbeeld is het gebruik van namen in andere talen. Staan de "Deutsche Turn- und Festspiele" over de gehele wereld onder hun Duitse naam bekend?

Of is de Duitse naam 'klakkeloos' van een stempel overgenomen? Kan de 'Fédération Internationale de Gymnastique' in een in het Nederlands opgesteld plan niet gewoon de Internationale Gymnastiekfederatie worden genoemd?

Over deze organisatie sprekend doet de vraag zich voor, of die werkelijk alleen gaat over toestelturnen, of dat het bemoeienisgebied ruimer is. Deze instantie staat namelijk in het hoofdstuk Toestelturnen vermeld. En de zelfde vraag geldt ten aanzien van de 'Bonden en verenigingen'.

De Olympische Spelen komen er in de rangschikking van hoofdstuk 5 maar karig vanaf met hun plaats achter "Enkele andere Internationale Wedstrijden"!

In de hoofdstukken 6 en 7 komen respectievelijk de paragrafen 'Topturnsters' en 'Topturners' voor. Er mogen op deze bladen dus geen topatleten voorkomen van buiten de 4-kamp of de 6-kamp. Anders kunnen ze beter naar hoofdstuk 5 'Wedstrijdturnen'. Nog beter is, om ze helemaal niet in het plan op te nemen, maar om het beschikbare filatelistische materiaal op te nemen bij de behandeling van het betreffende turnonderdeel. Aparte paragrafen 'beroemde personen' leiden in de praktijk vaak alleen maar tot brokkelige bladen zonder enig

verhaal, omdat ieder portret een eigen onderschrift krijgt, zonder enig onderling verband.

Geen aanduidingen als 'ander', 'overig' of 'diversen'
Hoofdstukken met titels als 'overige' en dergelijke moeten vermeden worden. Als iets belangrijk is, heeft het recht op een eigen naam. Is het te onbelangrijk voor een eigen plaats in het plan, laat het dan weg en probeer mooi filatelistisch materiaal elders onder te brengen.

HET TWEEDE PLAN

Na het eerste plan is het tweede een verademing. Mooi ingedeeld en boeiend in zijn omschrijvingen. Een heel aardige vondst vind ik de ondertiteltjes bij ieder hoofdstuk die via de puntjes doorlopen in de namen van de paragrafen. Alleen naar het plan kijkend, komen de volgende vragen bij me op, die ik (achter mijn bureau zittend) niet kan beantwoorden door naar de betreffende bladen te kijken.

Ik kan me voorstellen dat de hoofdstukken 2 en 3 naar het eind gaan. Dus eerst de inhoudelijke kant en daarna de behoefte aan vernieuwing gevolgd door het stimuleren of bestrijden ervan.

Tenslotte vroeg ik me af, of verwisseling van de hoofdstukken 6 en 7 te overwegen zou zijn, wellicht toch nog een invloed van het eerste plan, waar het gedeelte op muziek ook een geheel eigen plaats kreeg.

Hartelijk dank aan de heer Jimmink, die overtuigend heeft aangetoond, dat het mogelijk is om een vrij dor en saai plan om te toveren tot een levend geheel dat direct uitnodigt tot het gaan bekijken van de inzending. En dat is toch de bedoeling?

CORRECTIE VORIGE AFLEVERING

In de vorige aflevering zijn twee storende fouten gesloten. In de plannen over De Blauwe Wimpel is het laatste hoofdstuk van het eerste plan ten onrechte als 5 genummerd, dit moet 3 zijn. In het nieuwe plan moet het laatste hoofdstuk niet 6 zijn, maar 5. ■

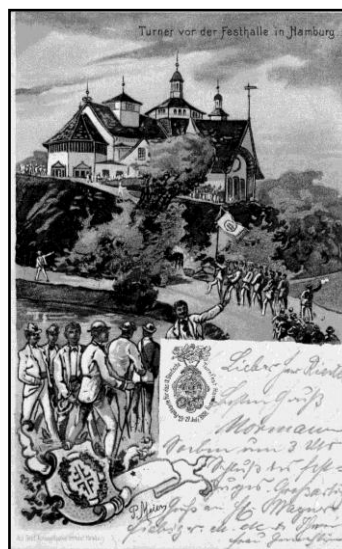

VAN GYMNASIEK TOT TURNKUNST	Aantal bladen
Plan 1995	1
1 Grondleggers	1
2 Gymnastiek als training	1
2.1.0 Conditiegymnastiek	1/3
2.1.1 Schoolgymnastiek	1/3
2.1.2 Gezondheidsgymnastiek	2/3
2.2.0 Ritmisch tot jazzgym	1
3 Gymnastiek in demonstratievorm	1
3.1.0 Lingiade	1
3.2.0 Gymnastrada	1
3.3.0 Deutsche Turn- und Sportfesten	2
3.4.0 Spartakiade	4
4 Toestelturnen	1
4.1.0 Het ontstaan	1
4.2.0 Fédération Internationale de Gymnastique	1
4.3.0 Bonden en verenigingen	3
5 Wedstrijdturnen Internationaal	1 ½
5.2.0 Europese Kampioenschappen	1 ½
5.2.1 Wereldkampioenschappen	1 ½
5.3.0 Enkele andere Internationale wedstrijden	1
5.3.1 Olympische Spelen	2
6 Olympische 4-kamp dames	1
6.1.0 Paardsprong	1
6.2.0 Brug ongelijk	1
6.2.1 Brug ongelijk, spanbrug	1
6.3.0 Evenwichtsbalk, gymnastisch	2 1/3
6.3.1 Evenwichtsbalk, acrobatisch	1 2/3
6.4.0 Vrije oefening, gymnastisch	2
6.4.1 Vrije oefening, acrobatisch	1
6.5.0 Topturnsters	1
7 Olympische 6-kamp heren	1
7.1.0 Vrije oefening	1
7.2.0 Paardvoltage	2
7.3.0 Stille ringen	2
7.4.0 Paardsprong	1 ½
7.5.0 Hoogbrug	1 ½
7.6.0 Hoogrek	1
7.7.0 Topturners	1
8 Ritmische sportgymnastiek	1
8.1.0 Knotsen	1/3
8.2.0 Touw	1/3
8.3.0 Bal	1/3
8.4.0 Hoepel	½
8.5.0 Lint	½
8.6.0 De Bulgaarse school	1
9 Andere vormen binnen de turnwereld	2/3
9.1.0 Sportacrobatiek	2/3
9.2.0 Rohnrad	1/3
10 Turnkunst	1/3
10.1.0 Turnkunst	1/3
10.2.0 een kunst om te turnen	1/3
Totaal	54

Voor-hoog-zij-sluit, velen van u zullen dit nog herkennen; radiogymnastiek

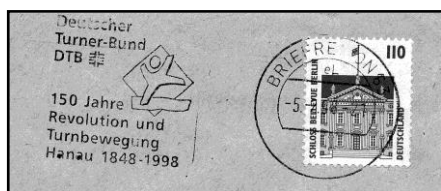
Het toestelturnen wordt voornamelijk opgehangen aan de Duitser Friedrich Ludwig Jahn

De Duitse turnfeesten worden nog steeds georganiseerd

Het wereldturnfeest Gymnastrada, door de Nederlander Sommer geopperd n.a.l.v. zijn bezoeken in 1939 en 1940 aan de Lingiade, een Scandinavisch Turnfeest vernoemd naar de man van de Zweedse gymnastiek; P. H.Lang

De Duitse turnbond is de oudste ter wereld

Europese kampioenschappen, onder auspiciën van het FIG, de internationale turnbond

WORLD OF GYMNASTICS	Aantal
bladen	
PLAN 2004	1
1 REKKEN EN STREKKEN, ZWAAIEN EN ZWIEREN Lichamelijke opvoeding middels gymnastiek	
1.1 voor mens' lijf en leden	4
1.2 door schooljuf, -meester of vakleerkracht	2
1.3 na doktersconsult	4
1.4 in dansante vormen	2
1.5 op oude en nieuwe toestellen	4
2 NIEUWE IDEEËN TEGENKOMEN Demoturnen met als basis	
2.1 revolutionaire opvattingen	4
2.2 kantonale indelingen	3
2.3 noordelijke composities	2
2.4 sociale bewegingen	4
2.5 heersende meningen	3
3 MAKKERS VERENIGT U EN STRIJDT Bobo's trachten de hand te houden in	
3.1 buitenlandse vormgeving	5
3.2 binnenlandse versnippering	1
3.3 overkoepelende instelling	1
3.4 internationale ontmoeting	3
3.5 sport-ethische vraagstelling	3
3.6 politieke inmenging	3
4 COMBINATIE VAN KRACHT EN SOUPLESSE Zes verschillende disciplines voor mannen die	
4.1 laag en hoog kunnen werken	2
4.2 de schaar dienen te gebruiken	2
4.3 de kruishang aankunnen	2
4.4 maar één keer mogen springen	2
4.5 zwaaiend overbruggen	2
4.6 niet voor elementen vluchten	2
5 COMBINATIE VAN SPANNING EN CHARME Vier presentaties met vrouwen die	
5.1 een tweede sprongkans kregen	2
5.2 het met kippen doen	2
5.3 maar tien centimeter nodig hebben	3
5.4 in het vierkant werken	2
6 LENIG-LENIGER-LENIGST MET LINKS EN RECHTS Gratie op muzikale tonen in	
6.1 een gesloten kring	2
6.2 een lint van schoonheid	1
6.3 "de bal is rond"	1
6.4 een knotsgek avontuur	1
6.5 een " inspring de bocht gaat in"	1
6.6 het klassikale verband	1
7 DRAAIEN, SPRINGEN EN KLIMMEN Gymnastische en wellicht olympische aspiraties	
7.1 tussen de wielen	1
7.2 boven veredelde matrassen	1
7.3 over matten en kasten	2
7.4 zonder gebruik van ladders	3
Totaal	84

Ringen, het krachttoestel bij de mannen

Zwaaïen op de gelijke brug

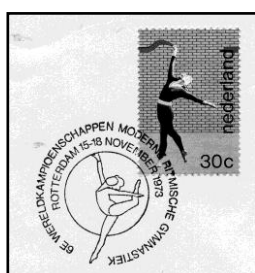

Een nieuw onderdeel, rope-skippping oftewel touwtjespringen

Zowel op balk als vloer zijn ballettische houdingen gewenst

Vera Caslavka bij haar karakteristieke hele draai om de breedteas op de brug ongelijk

Toen de Ritmische Sportgymnastiek nog niet Olympisch was heette het Moderne Ritmische Gymnastiek

Sportacrobatie, hier mixed-pair

Turnen in ploegverband